

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

НДЦНСЕ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР
НЕЗАЛЕЖНИХ
СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

Кодекс добросовісності судового експерта

УДК 343.98:174

DOI: 10.54658/smp.9788397611139

Рекомендовано до друку Вченою радою Науково-дослідного центру незалежних судових експертиз Міністерства юстиції України, Протокол №12 від 18.12.2025р.

Рецензенти:

Шевченко Анатолій Євгенійович — доктор юридичних наук, професор, кандидат історичних наук, доцент, заслужений юрист України, академік Академії наук вищої школи України, Державний податковий університет

Бобровник Світлана Василівна — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, академік Національної академії наук вищої освіти України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, член Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів

Свінцицький А., Пітель Г., Дей М., Прищепчук А.

Кодекс доброчесності судового експерта: Науково-методичне видання / А. Свінцицький, Г. Пітель, М. Дей, А. Прищепчук. — Київ, 2026. — 14 с.

У виданні викладено основні принципи професійної етики, доброчесності та неупередженості судового експерта, визначено стандарти поведінки під час здійснення судово-експертної діяльності, а також вимоги щодо запобігання конфлікту інтересів, забезпечення конфіденційності та дотримання антикорупційного законодавства. Розглянуто питання взаємодії з органами державної влади, учасниками процесу та суспільством, а також відповідальності за порушення встановлених норм.

Видання призначене для судових експертів, наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти юридичних спеціальностей, а також практиків у сфері правосуддя.

ISBN: 978-83-976111-3-9

© Свінцицький А., Пітель Г., Дей М., Прищепчук А., 2026

© Науково-дослідний центр незалежних судових експертиз Міністерства юстиції України, 2026

ЗМІСТ

Розділ 1. Сфера застосування та ключові терміни	4
1.1. Сфера застосування	4
1.2. Ключові терміни	4
Розділ 2. Вступ до Кодексу	6
Розділ 3. Місія, цінності та принципи	6
3.1. Місія	6
3.2. Цінності	6
3.3. Принципи	7
Розділ 4. Політика	9
4.1. Щодо конфлікту інтересів	9
4.2. Взаємодія з органами влади, громадськістю та медіа	10
4.3. Захист конфіденційної інформації	11
4.4. Фінансова доброчесність	11
Розділ 5. Порушення положень Кодексу	12
5.1. Види порушень положень Кодексу	12
5.2. Відповідальність за порушення положень Кодексу	13

1. Сфера застосування та ключові терміни

1.1. Сфера застосування

Кодекс доброчесності судового експерта (далі – Кодекс) визначає норми професійної етики судових експертів науково-дослідних установ Міністерства юстиції України (далі – НДУСЕ) та судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ. Дотримання норм поведінки, визначених у цьому Кодексі, є обов'язковим для кожного атестованого судового експерта Центральною експертно-кваліфікаційною комісією при Міністерстві юстиції України (далі – ЦЕКК). Дотримуючись його, ви допомагаєте зробити судово-експертну діяльність стійкою, надійною та незалежною.

Усі судові експерти мають ознайомитися з цим Кодексом та неухильно дотримуватися його вимог. Дотримання вимог цього Кодексу – необхідна умова законності, незалежності, об'єктивності та професійної компетентності експерта, та слідування цінностям при виконанні судовими експертами їхніх обов'язків є вкрай важливим для досягнення об'єктивності та незалежності висновку експерта, а також для підтримання репутації судового експерта як доброчесного суб'єкта судово-експертної діяльності.

1.2. Ключові терміни

Ключові терміни, що використовуються в Кодексі, базуються на термінах, визначених у Законі України «Про запобігання корупції».

Близькі особи – у значенні, визначеному Законом України «Про запобігання корупції».

Дискримінація - ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, а також за ознаками сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, стану здоров'я, належності до вразливих груп або будь-якими іншими ознаками, визначеними міжнародними стандартами у сфері прав людини, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Ділова гостинність - представницькі заходи (наприклад, ділові сніданки, обіди, вечери, фуршети, дегустації, інші заходи (конференції, культурні та спортивні заходи)), відшкодування витрат на дорогу, проживання, інші види витрат, які здійснюються організацією або стосовно організації з метою встановлення чи

ділових відносин або з іншою метою, пов'язаною з діяльністю організації, за умови, що такі дії не створюють та не можуть створити вплив на незалежність, об'єктивність чи неупередженість судового експерта та не мають ознак неправомірної вигоди.

Ділова гостинність допускається лише у межах, визначених статтею 23 Закону України «Про запобігання корупції», включаючи обмеження щодо вартості подарунків та заборону будь-яких вигод, пов'язаних з конкретними експертизами чи кримінальними провадженнями.

Не допускається ділова гостинність, що:

- пов'язана з особами, які є учасниками кримінального, цивільного або адміністративного провадження, у якому задіяний судовий експерт;
- може бути сприйнята як винагорода за проведення експертизи, висновок або лояльне ставлення;
- має таку форму, яка фактично є неправомірною вигодою або способом обійти антикорупційні обмеження.

Конфлікт інтересів - ситуація, коли приватний інтерес, інтереси близьких осіб судового експерта впливають або можуть впливати на об'єктивність чи неупередженість прийняття рішення судовим експертом під час виконання ним повноважень та проведення судово-експертної діяльності, а також коли існують обставини, що створюють ризик виникнення сумнівів у незалежності чи неупередженості експерта з боку сторін або суспільства.

Конфлікт інтересів може бути:

- реальним - коли приватний інтерес уже впливає на рішення або дії;
- потенційним - коли приватний інтерес може вплинути на рішення або дії в майбутньому.

Врегулювання конфлікту інтересів здійснюється відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», включаючи обов'язок судового експерта негайно повідомити про конфлікт інтересів Уповноважену особу та/або керівника установи та утриматися від участі у проведенні експертизи до врегулювання ситуації.

Експертна неупередженість - принцип діяльності судового експерта, який передбачає відсутність будь-якого реального, потенційного впливу на результати експертного дослідження з боку особистих інтересів, зовнішніх осіб чи обставин. Неупередженість означає, що експерт формує свій висновок виключно на основі науково обґрунтованих методик, фактичних даних і професійних знань, незалежно від позицій сторін, очікувань замовника чи можливих наслідків своїх висновків. Порушення неупередженості підриває об'єктивність експертизи та є несумісним з міжнародними стандартами, зокрема вимогами ENFSI та ISO/IEC 17025.

2. Вступ до Кодексу

Метою прийняття цього Кодексу є закріплення професійних, етичних та поведінкових стандартів, що забезпечують незалежність, об'єктивність та неупередженість судового експерта. Цей Кодекс визначає правила професійної поведінки, яких мають дотримуватися судові експерти під час здійснення експертної діяльності та взаємодії з замовниками.

Здійснюючи судово-експертну діяльність, експерти повинні керуватися Конституцією України, Законом України «Про запобігання корупції», Законом України «Про судову експертизу», Інструкцією «Про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень», затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5, та іншими нормативно-правовими актами, які регламентують діяльність судового експерта, а також принципами неупередженості, професійної компетентності та доброчесності, визначеними міжнародними стандартами судово-експертної діяльності.

Судовий експерт, виконуючи свої обов'язки, повинен діяти доброчесно, сумлінно та професійно, усвідомлюючи особливу відповідальність своєї діяльності для правосуддя. Експерт зобов'язаний поважати права і свободи людини, не допускати упередженості, уникати конфлікту інтересів, не приймати будь-якої неправомірної вигоди, не діяти під впливом сторонніх осіб чи обставин, уникати не передбачених порядком проведення експертизи контактів з особами, якщо такі особи прямо чи опосередковано зацікавлені в результатах експертизи, а також негайно повідомляти про будь-які спроби неправомірного впливу. У випадку виникнення сумнівів щодо дотримання принципів доброчесності експерт зобов'язаний звернутися до визначеної відповідальної посадової особи.

3. Місія, цінності та принципи

3.1. Місія

Місія судового експерта - забезпечення правосуддя незалежною, кваліфікованою, об'єктивною та науково обґрунтованою експертизою, здійсненою з дотриманням принципів неупередженості, професійної доброчесності та міжнародних стандартів судово-експертної діяльності, орієнтованою на максимальне використання досягнень науки і техніки.

3.2. Цінності

Цінності - основа професійної культури судового експерта, яка визначає його поведінку, відповідальність і підхід до виконання своїх обов'язків. Для забезпечення належного рівня професійних знань та навичок судовий експерт повинен постійно підвищувати свою кваліфікацію та дотримуватися принципів професійної доброчесності, неупередженості й незалежності.

Підвищення кваліфікації є одним з важливих елементів доброчесності, оскільки впливає на здатність експерта забезпечувати високий рівень об'єктивності, точності та наукової обґрунтованості експертних висновків. Регулярне оновлення знань, опанування нових методик, стеження за змінами законодавства та розвитком наукових підходів дозволяє експерту підтримувати необхідний рівень професійної компетентності та уникати помилок, що можуть вплинути на результати експертизи або експертного дослідження. Доброчесний експерт усвідомлює свою відповідальність перед судом, учасниками процесу та суспільством, тому прагне професійного зростання й не здійснює досліджень, якщо не володіє достатніми знаннями чи навичками, а також утримується від будь-яких дій, що можуть поставити під сумнів його неупередженість або незалежність.

3.3. Принципи

Судово-експертна діяльність базується на принципах законності, незалежності, об'єктивності, неупередженості, наукової обґрунтованості, повноти та всебічності дослідження. Експерт повинен діяти в межах компетенції, забезпечуючи конфіденційність отриманих вихідних даних і гарантуючи, що його висновок сформовано без будь-якого зовнішнього тиску, відповідно до законодавства та на підставі спеціальних знань і валідованих методик, внесених до Реєстру методик проведення судових експертиз.

Діяльність судового експерта також повинна ґрунтуватися на принципах доброчесності, яка вимагає чесності, відкритості та неприпустимості будь-яких проявів корупційної поведінки; толерантності, що передбачає повагу до різноманітності, недопущення дискримінації та коректне ставлення до всіх учасників процесу; поваги до закону, професійних стандартів, колег, сторін провадження та людської гідності. Ці цінності сприяють формуванню довіри до висновку експерта та зміцнюють авторитет судово-експертної діяльності.

Законність. Судовий експерт діє виключно в межах чинного законодавства, дотримується процесуальних норм і порядку призначення судових експертиз та експертних досліджень, керується затвердженими методиками, внесеними до Реєстру методик проведення судових експертиз.

Незалежність. Незалежність судового експерта та правильність його висновку забезпечуються:

- визначеним законом порядком призначення судового експерта;
- заборонаю під загрозою передбаченої законом відповідальності втручатися будь-кому в проведення судової експертизи;
- існуванням установ судових експертиз, незалежних від органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування та суду;

- кримінальною відповідальністю судового експерта за надання свідомо неправдивого висновку та відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків;
- можливістю призначення повторної судової експертизи;
- присутністю учасників процесу в передбачених законом випадках під час проведення судової експертизи;
- обов'язком судового експерта утримуватися від будь-яких контактів чи дій, що можуть поставити під сумнів його неупередженість або створити уявлення про можливий вплив.

Об'єктивність та неупередженість. Оцінка результатів дослідження базується на аналізі матеріалів досліджень без урахування позицій сторін. Експерт зобов'язаний дослідити надані матеріали та відповісти на питання в межах своєї компетенції. Експерт повинен заявити самовідвід за наявності передбачених законодавством підстав, які виключають його участь у справі, а також у випадку виникнення реального, потенційного конфліктів інтересів.

Повнота дослідження та наукова обґрунтованість. Під час проведення експертиз та експертних досліджень з метою виконання певного експертного завдання експертами застосовуються відповідні методи дослідження, методики проведення судових експертиз, а також нормативно-правові акти тощо, з дотриманням вимог їх валідності, наукової обґрунтованості та меж допустимості застосування.

Відстежуваність. Усі етапи проведення експертизи або експертного дослідження повинні бути належним чином задокументовані, забезпечуючи можливість повного відтворення ходу дослідження, перевірки правильності застосованих методик та простеження використання кожного матеріалу чи об'єкта дослідження. Експерт зобов'язаний фіксувати всі дії, результати проміжних вимірювань, використане обладнання та умови проведення дослідження відповідно до вимог міжнародних стандартів, зокрема ISO/IEC 17025 та ISO 21043. Відстежуваність є ключовою ознакою для забезпечення прозорості, достовірності та відтворюваності експертних висновків.

Професійна компетентність та безперервний розвиток. Судовий експерт зобов'язаний підтримувати свою професійну компетентність на рівні, що відповідає сучасним науковим, методичним та технологічним вимогам. Безперервний професійний розвиток включає регулярне оновлення знань, опанування нових методик, участь у тренінгах, наукових заходах, міжлабораторних дослідженнях та підвищення кваліфікації відповідно до міжнародних вимог, рекомендацій ENFSI та ISO. Недостатність професійних знань або втрачена компетентність не можуть бути підставами для ухилення від професійної відповідальності та не звільняють експерта від обов'язку діяти сумлінно, об'єктивно та науково обґрунтовано.

Доброчесність. Діяльність судового експерта повинна відповідати етичним нормам як у професійному, так і в особистому житті. Експерт зобов'язаний унеможливити використання службового становища в особистих інтересах або в неправомірних інтересах інших осіб. Доброчесність передбачає сумлінне виконання професійних обов'язків, а також підтримання високих стандартів корпоративної та/або соціальної відповідальності у сфері судово-експертної діяльності, та недопущення будь-яких дій, що можуть викликати сумнів у його незалежності чи об'єктивності.

Толерантність. Судовий експерт зобов'язаний проявляти терпимість і повагу до політичних поглядів, релігійних переконань та світогляду інших осіб, неухильно дотримуватися принципу відокремлення церкви від держави та демонструвати доброзичливе, коректне й стримане ставлення до всіх учасників процесу. Будь-які форми агресії, ворожості або упередженості є неприпустимими. Експерт повинен поважати права, свободи та гідність інших, дотримуватися культури професійного спілкування та уникати використання нецензурної чи принизливої лексики.

Повага. Поведінка судового експерта має ґрунтуватися на недопущенні будь-яких проявів дискримінації, утисків чи насильства, забезпечуючи рівність прав і свобод кожної людини. Експерт повинен виявляти повагу до гідності учасників провадження, колег та інших осіб, забезпечувати рівні можливості незалежно від національності, статі, расової чи етнічної належності, релігії, вірувань, віку, фізичних або психічних особливостей, сексуальної орієнтації чи інших характеристик. Судовий експерт має вживати заходів, спрямованих на недопущення будь-яких проявів упередженого ставлення або дискримінації.

4. Політика

4.1. Щодо конфлікту інтересів

Судові експерти повинні уникати ситуацій, які можуть призвести до конфлікту інтересів, бути незалежними та неупередженими при виконанні своїх повноважень, а також уникати будь-яких ситуацій, коли їх приватні інтереси (чи інтереси їхніх близьких осіб, родичів, друзів чи інших осіб) можуть суперечити принципам здійснення судово-експертної діяльності або створювати уявлення про можливий вплив на неупередженість експерта.

НДУСЕ, у яких працюють судові експерти, забезпечують функціонування чіткої та зрозумілої політики щодо уникнення та врегулювання конфліктів інтересів, включно з процедурами прийняття, допуску до експертної діяльності та призначення на керівні посади, а також порядком повідомлення та врегулювання реального, потенційного конфліктів інтересів відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Обов'язки судового експерта щодо запобігання конфлікту інтересів:

- заявляти самовідвід за наявності передбачених законодавством підстав, які виключають його участь у справі;
- уникати будь-яких ситуацій, що можуть спричинити конфлікт інтересів, у тому числі пов'язаних із родинними зв'язками, дружніми або іншими особистими стосунками, фінансовими інтересами тощо;
- забезпечувати повну незалежність і неупередженість при проведенні експертиз та експертних досліджень;
- повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли судовий експерт дізнався чи повинен був дізнатися про наявність у нього реального, потенційного або уявного конфлікту інтересів, керівника чи уповноважену особу, під час виконання повноважень у яких виник конфлікт інтересів;
- не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;
- вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів та утримуватися від участі у проведенні експертизи до моменту його врегулювання.

4.2. Взаємодія з органами влади, громадськістю та медіа

Взаємодія з будь-якими зовнішніми суб'єктами має бути прозорою, професійною, виваженою та такою, що не створює загрози незалежності чи об'єктивності експертної діяльності. Під час взаємодії чи діалогу з державними службовцями, органами державної влади та із замовниками судові експерти неухильно дотримуються національного та міжнародного законодавства. Експерти утримуються від необґрунтованої критики чи різких заяв на адресу органів державної влади. На запити органів державної влади надають достовірну, повну та своєчасну інформацію, але виключно в межах компетенції та у випадках, визначених законодавством України. Експерти дотримуються принципів професійної нейтральності та неупередженості під час комунікації. Забороняється надавати та приймати будь-які неправомірні вигоди.

Судові експерти під час публічних комунікацій суворо дотримуються вимог законодавства щодо нерозголошення без дозволу замовника, який призначив експертизу або залучив експерта, відомостей, що стали їм відомі у зв'язку з виконанням обов'язків, а також даних досудового розслідування, які становлять охоронювану законом таємницю, та ходу проведення експертизи, експертного дослідження і її результатів.

Судовим експертам забороняється коментувати у соціальних мережах, блогах, публічних виступах чи інтерв'ю будь-які обставини, що стосуються судових проваджень, у яких вони беруть участь або брали участь, а також робити заяви, які можуть бути сприйняті як упередженість чи порушення принципу незалежності. Експерти повинні утримуватися від публікацій, що можуть негативно вплинути на сприйняття їх неупередженості, професійної репутації або об'єктивності експертної діяльності.

4.3. Захист конфіденційної інформації

Судові експерти зобов'язуються докладати всіх зусиль для збереження конфіденційності чутливої інформації, персональних даних та інтелектуальної власності. До конфіденційної інформації належать:

- матеріали кримінальних, адміністративних, цивільних, господарських та інших проваджень;
- персональні дані учасників провадження;
- інформація про об'єкти дослідження;
- відомості, що стали експерту відомі у зв'язку з виконанням обов'язків, у тому числі дані досудового розслідування, а також хід проведення експертизи, експертного дослідження та її результатів;
- будь-які інші дані, доступ до яких обмежено законодавством або процедурою провадження.

Несанкціоноване розголошення такої інформації може завдати шкоди правам та інтересам сторін, об'єктивності провадження та призвести до відповідальності, встановленої законодавством України.

4.4. Фінансова доброчесність

Фінансова доброчесність є ключовою умовою довіри до судово-експертної діяльності та гарантією незалежності, об'єктивності й професійної відповідальності судового експерта. Судові експерти зобов'язані діяти відповідно до вимог законодавства України, нормативно-правових документів у сфері судової експертизи, включно з вимогами щодо визначення та застосування вартості експертних робіт.

Документи, пов'язані з експертною діяльністю (акти здачі-приймання висновку експерта, експертного дослідження, повідомлення про неможливість надання висновку; акти попереднього розрахунку вартості виконання висновку експерта, експертного дослідження; витрати на матеріали, відрядження тощо), повинні відображати фактичні обсяги і вартість робіт, виконаних експертом та відповідати вимогам повноти, достовірності та прозорості фінансового обліку.

Експерт зобов'язаний забезпечувати прозорість оформлення документів, що підтверджують отримання та використання матеріалів, щодо яких проводиться експертиза або експертне дослідження, а також фінансових витрат, пов'язаних із проведенням експертних досліджень.

Судові експерти зобов'язані неухильно застосовувати вартість експертного години, встановлену наказом (нормативно-правовим актом) Міністерства юстиції України, який є чинним на момент проведення експертизи або експертного дослідження, а також дотримуватися цієї вартості при складанні розрахунків та визначенні

фактичної вартості проведення експертиз, не допускаючи завищення або штучного заниження обсягу витраченого часу чи інших фінансових показників, що впливають на розрахунок вартості експертизи.

Судовому експерту категорично забороняється:

- фальсифікувати або сприяти фальсифікації будь-яких фінансових, бухгалтерських чи управлінських документів, що стосуються експертної діяльності;
- свідомо змінювати облік фактично витраченого часу з метою отримання неправомірної вигоди;
- приховувати фактичні джерела фінансування, витрати чи інші обставини, що можуть вплинути на незалежність чи об'єктивність експерта, або створювати уявлення про можливий фінансовий вплив на його неупередженість.

5. Порушення положень Кодексу

5.1. Види порушень положень Кодексу

Для забезпечення прозорості й однозначного виконання вимог Кодексу добросовісності судового експерта визначається перелік порушень, за які може наставати дисциплінарна відповідальність судового експерта.

5.1.1. Порушення вимог щодо конфіденційності та документування:

- незаконне використання, розголошення чи передання конфіденційної інформації, що стала відома експерту у зв'язку з виконанням професійних обов'язків, у тому числі персональних даних та відомостей досудового розслідування;
- розголошення змісту матеріалів експертизи, проміжних результатів чи результатів проведення експертизи або експертних досліджень без визначених законом підстав або без дозволу органу чи особи, що призначили експертизу;
- фальсифікація будь-яких документів, записів, протоколів, журналів обліку, фінансових документів чи матеріалів, пов'язаних з проведенням експертиз, або внесення до них завідомо неправдивих відомостей.

5.1.2. Порушення правил щодо конфлікту інтересів:

- проведення експертиз в умовах реального, потенційного конфлікту інтересів;
- приховування факту конфлікту інтересів, несвоєчасне його повідомлення або ухилення від заходів щодо його врегулювання, які передбачені чинним законодавством та внутрішніми процедурами установи.

5.1.3. Порушення антикорупційної та подарункової політики:

- пропозиція, вимагання, прийняття чи надання подарунків, винагород, послуг або будь-яких інших вигод, що суперечать вимогам чинного законодавства та можуть впливати або створювати уявлення про можливий вплив на незалежність чи неупередженість судового експерта;
- отримання будь-якої неправомірної вигоди за вплив на строк виконання експертизи або експертного дослідження або їх результати, а також за прийняття будь-якого рішення в межах експертної діяльності на користь заінтересованих осіб.

5.1.4. Порушення трудової, професійної та етичної дисципліни:

- перебування на робочому місці у стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння;
- вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів та утримуватися від участі у проведенні експертизи до моменту його врегулювання.
- вживання нецензурної лексики під час виконання службових обов'язків, приниження гідності колег або сторін процесу, висловлювання образливого чи дискримінаційного характеру;
- застосування фізичної сили, погроз, вчинення дій, що мають ознаки психологічного тиску, залякування або домагань будь-якого виду;
- неповага до учасників судового процесу або порушення етичних стандартів комунікації, у тому числі недотримання принципів професійної стриманості, коректності та неупередженості.

5.1.5. Дискримінація чи порушення принципу рівного ставлення:

- дискримінація колег, сторін у справі чи інших осіб за ознаками національності, статі, раси, етнічного походження, інвалідності, віку, релігійних переконань, політичних поглядів, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, або інших ознак, що заборонені законодавством, а також будь-які дії чи висловлювання, які можуть принижувати гідність особи або порушувати принцип рівного ставлення.

5.2. Відповідальність за порушення положень Кодексу

Порушення окремих норм цього Кодексу можуть бути наслідком притягнення судового експерта до дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової чи кримінальної відповідальності у випадках, передбачених законодавством України.

